

Sammendrag av digitaliseringsstrategi for klima- og miljøsektoren

2025–2030

Det digitale tiåret – En brytningstid

Vi lever i en brytningstid der digitale teknologier, både på godt og vondt, forventes å ha økende innvirkning på en rekke store samfunnsutfordringer som f.eks sikkerhet, demokrati og tillitt, innovasjon og grønn og digital omstilling. I fremtiden vil utgiftene vokse mer enn inntektene. Det er derfor også en forventning om at digitaliseringen skal bidra til ytterligere effektivisering av offentlig sektor.

Regjeringen lanserte høsten 2024 en ny nasjonal digitaliseringsstrategi – «Fremtidens digitale Norge». Strategien peker både på behovet for sterkere styring og samordning av digitaliseringspolitikken og betydningen av europeisk digitaliseringspolitikk for Norge frem mot 2030. I de nasjonale føringene er det blant annet varslet behov for mer deling og viderebruk av data, samt bedre styring og samordning på tvers av sektorer. I møte med økt globalisering har EU satt ambisiøse mål for digital transformasjon frem mot 2030. Det er derfor viktig at teknologier og løsninger fungerer på tvers av landene i Europa.

Klima- og miljøsektorens digitaliseringsstrategi følger opp en rekke viktige nasjonale krav og føringer. Frem mot 2030 blir det viktig å følge opp samordningen og videreutviklingen av felles IKT-driftsmodell på en hensiktsmessig måte i egen sektor. Samtidig må vi som sektor, medvirke til mer samordning på tvers med andre sektorer.

Hovedmål 1 – Sikker og robust forvaltning

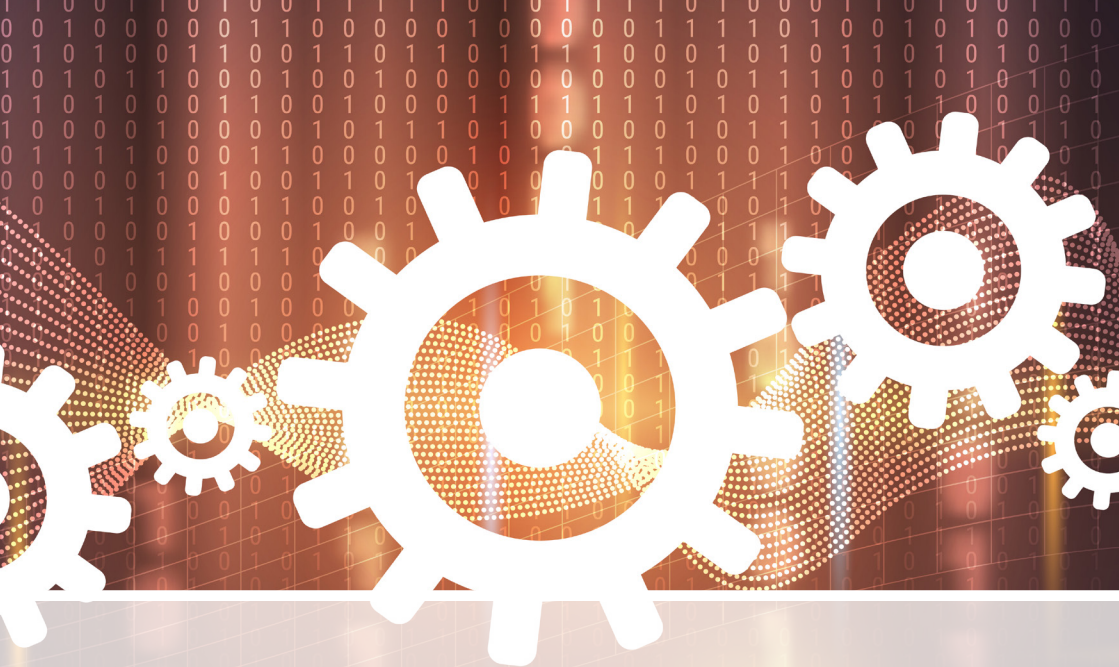
«Virksomhetene i klima- og miljøsektoren må videreutvikle sin evne til å møte de stadig skiftende truslene innen digital sikkerhet. Digitale trusler kan både medføre store økonomiske konsekvenser og true virksomhetenes omdømme».

Den globale sikkerhetssituasjonen påvirker det nasjonale trusselbildet, og komplekse verdikjeder med mange aktører krever helhetlige sikkerhetstiltak. Digital sikkerhet er en grunnplanke for samfunnssikkerheten og for totalforsvaret av Norge. Økonomiske nedgangstider kan øke kriminelle trusler, og cyberangrep uforventes å utgjøre en økende risiko. Det er også forventet at kriminelle aktører i økende grad vil bruke kunstig intelligens i gjennomføringen av angrep.

For å beskytte virksomhetene må vi kontinuerlig overvåke og styrke digital sikkerhet. Nye direktiver fra EU vil stille strengere krav til cybersikkerhet og motstandsdyktighet i kritisk infrastruktur og løsninger i Norge. Norske virksomheter må derfor gjennomføre tekniske og organisatoriske tiltak for å beskytte nettverk og informasjonssystemer enda bedre.

Klima- og miljøsektorens virksomheter går sammen om bedre ansvar og rolleavklaring omkring felles IKT-driftsmodell. Økt fokus på standardisering og økt etterlevelse av NSMs grunnprinsipper for IKT-sikkerhet vil være sentralt i det videre arbeidet.

God oversikt over informasjonsverdier og økt fokus på standardisering av systemer og løsninger vil bli viktig for å redusere risikoen for sikkerhetshull og for å sikre konsistente og pålitelige sikkerhetsløsninger.

Hovedmål 2 – Effektiv og samordnet sektor

«For å utvikle en samordnet og effektiv sektor må vi fokusere på å standardisere teknologiske løsninger, fremme samarbeid mellom ulike aktører, og investere i felles infrastruktur som kan skaleres etter behov».

Digitalisering er ment å føre til bedre tjenester og mer effektiv ressursbruk i offentlig sektor samlet sett. Felles IKT-driftsmodell for Klima- og miljøsektoren er etablert for å blant annet legge til rette for at virksomhetene kan forvalte og utvikle egne fagapplikasjoner, og bruke digitalisering som virkemiddel i arbeidet med egne samfunnsoppdrag, mens drifts- og forvaltningsoppgaver på IKT-området løses sikrere og mer effektivt gjennom en sentralt forvaltet og samordnet sektormodell.

Det er også en nasjonal ambisjon og prioritering at offentlig sektor skal bli mer data-drevet og samhandle bedre om digitale tjenester. Medvirkning til samordning og samfinansiering av løsninger på tvers av sektorer og samarbeid med næringsliv og forskning vil derfor være viktig.

Virksomhetene i klima- og miljøsektoren må fortsette å utvikle løsninger i tråd med kravene til brukerorientering, og samarbeid med andre aktører vil derfor være nødvendig for å utvikle enda bedre og mer sammenhengende tjenester i fremtiden. Et allerede godt etablerte samarbeid internt i sektoren må forvaltes og utvikles videre, samtidig som det prioriteres og settes av tid til samarbeid med virksomheter i andre sektorer.

Virksomhetene må sammen vurdere og prioritere anskaffelse av infrastruktur som muliggjør anvendelse av ny teknologi. Det er samtidig svært viktig med god oversikt over systemenes tekniske tilstand. Virksomhetene må i den kommende strategiperioden derfor ha et økt fokus på investering og reinvestering i tekniske plattformer og løsninger slik at utfordringer omkring teknisk gjeld er håndterbart. Digdir, Digitaliseringsrådet og andre statlige aktører på IKT-området brukes som sparringpartnere og veiledere i digitaliseringsspørsmål. Klare og tydelige avtaler mellom kunder og leverandør på felles IKT-driftsplattform sørger for effektiv drift og rasjonell tilnærming til prioritering og valg av ny teknologi.

Hovedmål 3 – Økt deling og viderebruk av data

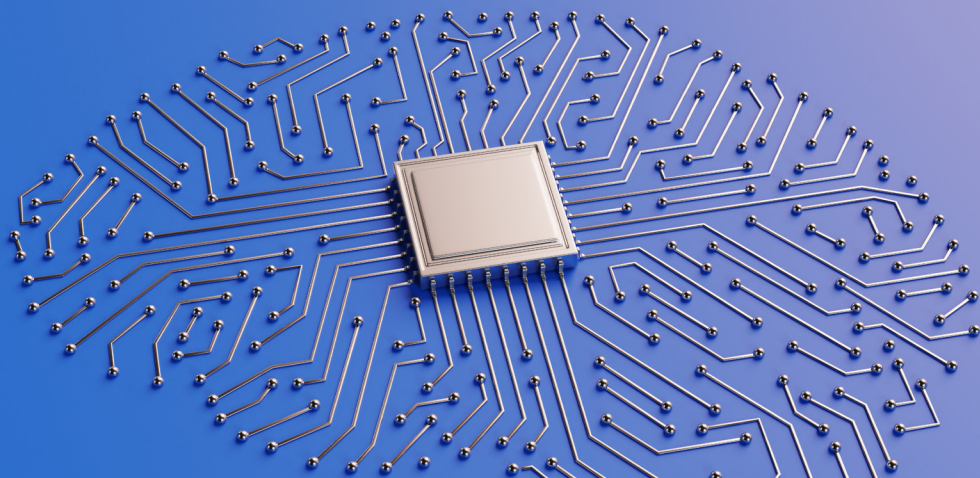
«Gjennom «Orden i eget hus» har virksomhetene gode oversikter og beskrivelser av dataene som forvaltes. Økt deling og viderebruk av data bidrar til økt verdiskaping i samfunnet, samtidig som virksomhetene oppnår bedre utnyttelse av egne data og mer kontroll, kvalitet og effektivitet i egen virksomhet».

Data danner et vesentlig grunnlag for digitalisering. Norge har som mål å utnytte data for økt verdiskaping, for å skape flere arbeidsplasser, for å legge til rette for en mer effektiv offentlig sektor, og for å bidra til økt innovasjon og omstilling. Selv om det deles mye data i Norge, er det fortsatt et stort potensial for mer deling, tilgjengeliggjøring og viderebruk av data. Data skal deles og brukes på en måte som gir verdi for hele samfunnet, samtidig som man respekterer grunnleggende rettigheter og friheter, og samtidig som viktige sikkerhetspolitiske føringer følges.

Data er også viktig bestanddel i kunnskapsarbeidet, der det gir grunnlag for innsikt og informerte beslutninger. Den strategiske retningen for virksomhetenes arbeid med å tilrettelegge for økt deling og viderebruk av data må ses i sammenheng med Klima- og miljødepartementets kunnskapsstrategi 2025–2030.

Virksomhetene i sektoren skal legge til rette for økt deling og viderebruk av data, og forvalte data i samsvar med anbefalingene fra Viderebruksutvalget og i tråd implementering av nye EU-direktiver. Miljødata er viktig for arbeidet på tvers av sektorene i Norge, og det er forventet at økt deling og tilgjengeliggjøring av data kan legge til rette for bruk av nye teknologier og utvikling av bærekraftige løsninger. Virksomhetene i Klima- og miljøsektoren deler allerede mye data, både internt i egen sektor og med virksomheter i andre sektorer, og vil i fortsettelsen arbeidet for å gjøre relevante datasett tilgjengelige, forvalte eksisterende datakataloger og videreutvikle sine dataplattformer. Både nasjonalt og internasjonalt regelverk følges opp i dette arbeidet.

Virksomhetene i sektoren har etablert et godt samarbeid omkring datadelingsspørsmål. Dette samarbeidet forvaltes og videreutvikles i strategiperioden. Departementet ønsker faglig dialog med virksomhetene omkring datadelingsspørsmål og datadelingsinitiativer i den kommende strategiperioden.

Hovedmål 4 – Kompetanse og teknologianvendelse

«For å utvikle en fremtidsrettet sektor på digitaliseringsområdet, fokuserer virksomhetene på kompetanseutvikling, fremmer samarbeid mellom ulike aktører, og sikrer kostnadseffektiv integrasjon av innovative teknologier».

Digitalisering handler i mange sammenhenger om endring. Virksomheter må derfor kunne anskaffe og anvende digitale teknologier for å omstille dagens arbeidsprosesser. Digital kompetanse er avgjørende for bruk av digital teknologi i utviklingsarbeidet, men slik kompetanse er blitt et knapphetsgode i samfunnet. Kompetanseutvikling blant både ledere og ansatte er derfor avgjørende for å lykkes med digitaliseringen av prosesser og tjenester.

Digitalisering og utviklingen av nye løsninger bør skje i samarbeid mellom interne ressurser og ekstern spisskompetanse. Smidig utvikling og tverrfaglige team kan under de rette omstendighetene være gode tilnærminger i møte med økte krav, ambisjoner og forventninger om hurtig endring i en teknologidrevet verden.

Kunstig intelligens (KI) er et eksempel på teknologi som er forventet å bidra til å effektivisere offentlige tjenester, å øke produktiviteten i virksomhetene og å bidra til nødvendig omstilling. Det er en nasjonal ambisjon at Norge skal være i front på etisk og trygg bruk av KI.

Virksomhetene i Klima- og miljøsektoren viderefører godt samarbeid og deler erfaringer om teknologibruk og utvikling av digitale løsninger. Dette kan til dels kompensere for mangel på kostbar og knapp arbeidskraft. De strategiske målene inkluderer å beholde og utvikle egen kompetanse, gjennomføre kost/nytte-vurdering for anskaffelse og anvendelse av ny teknologi, samarbeid om erfaringer om bruk av KI. Virksomhetene skal videreutvikle datagrunnlaget for bruk av KI, etterstrebe anvendelse og utvikling av klimavennlig KI, og følge etiske prinsipper for bruk av KI.

Utgitt av: Klima- og miljødepartementet

Bestilling av publikasjoner:

Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon

publikasjoner.dep.no

Telefon: 22 24 00 00

Publikasjoner er også tilgjengelige på:

www.regjeringen.no

Foto/illustrasjoner: Gettyimages.no

Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon

03/2025